



| | |
|-----------------------------------------|-----------------|
| Van het bestuur | pag. 3 en 4 |
| Zwolse bevers, bedankt | pag. 4 en 5 |
| De knotwilg, een kleine ode | pag. 6 en 7 |
| Wat bomen ons vertellen | pag. 8, 9 en 10 |
| Bomen per vierkante km | pag. 11 |
| ErUit plant een boom en Boomwandelingen | pag. 12 en 13 |
| Wat zijn klimaatbomen | pag. 13 |
| Staatsbosbeheer | pag. 14 |
| Facebook en gegevens Zwolle Groenstad | Pag. 15 |

Van het bestuur

In het bestuur zijn er vorig jaar twee veranderingen geweest.

Ten eerste is bestuurslid Wim Breemer overleden. Wim had als Staatsbosbeheerder een grote ervaring met bomen en bossen. Hij stond met o.a. Gerard Mostert aan de wieg van onze Stichting en is al die jaren zeer actief geweest voor Zwolle Groenstad, in diverse functies. Boomfeestdagen konden in de jaren tachtig altijd op zijn steun rekenen. Het mede-organiseren van de herinneringsbomenplantingen heeft hij tot het laatst gedaan evenals de contacten met de gemeente over de wekelijks gepubliceerde kapaanvragen. Zwolle Groenstad heeft in hem een belangrijke steunpilaar verloren. Wij zijn hem heel dankbaar.

Ten tweede trad er op het eind van het jaar een nieuw jong bestuurslid aan: Reina Gorlee. Zij is heel actief en betrokken bij de bomen in de stad en ze is voor ons bestuur een hele aanwinst! Zij houdt zich vooral bezig met de kapaanvragen en heeft bijeenkomsten over de herinrichting van het Gasthuisplein bijgewoond. Vooral haar werk voor de kapaanvragen is heel belangrijk, daar is veel te doen.

Kapaanvragen

Het afgelopen jaar werden er heel veel kapaanvragen gepubliceerd. Zwolle Groenstad fungeert hierbij als 'waakhond'; er kan toch niet te gemakkelijk worden gedacht over het kappen van een boom! Hij doet er jaren over om zo groot te worden, maar het kappen is snel gebeurd, onomkeerbaar, definitief. We hebben vorig jaar een zienswijze ingediend tegen de kapaanvraag van 21 bomen aan de Deventerstraatweg 10, de aanvraag werd geweigerd. We hebben ook een bezwaarschrift ingezonden tegen de kapaanvraag van 5 bomen bij de kerk aan de Molenweg 241. Het resultaat daarvan is dat een bestuurslid van Zwolle Groenstad persoonlijk in gesprek gaat en advies geeft over een alternatief.

Groenwaarnemers

Op dit moment hebben we 16 Groenwaarnemers in de wijken. Wij zijn helaas nog niet in alle wijken vertegenwoordigd. Met name in de wijken Kamperpoort, Marslanden, Stationsbuurt, Berkum, Wijthmen, Holtenbroek, Hessenpoort, Westenholte en Windesheim missen we

nog "ogen en oren". Als u als lezer iemand weet die hiervoor belangstelling heeft, of u heeft zelf belangstelling voor dit werk, dan horen wij dat graag. Wij, en met ons de bomen in de stad, kunnen alle hulp gebruiken.

Ria van Puffelen.



Zwolse bevers bedankt

Dankzij de bevers bij het Engelse Werk zijn we een mooi en een lelijk rivierbosje rijker.

In de uiterwaarden bij het Engelse Werk ontstond de afgelopen 15 jaar spontaan rivierbos. Dit zogeheten oobos bestaat uit wilgen en zwarte populier. Het zijn fraaie voorbeelden van wildernisnatuur waaraan geen mensenhand te pas is gekomen.

Afgelopen jaar is het bos langs de IJsseloevers bij het Engelse Werk gekapt en gerooid in het kader van hoogwaterveiligheid. De bomen zouden een belemmering vormen voor de doorstroming als de rivier buiten de oevers treedt.

Niet alle bos is gekapt, dankzij de aanwezigheid van een beverburcht. Bevers zijn beschermde dieren die sinds 180 jaar weer hun leefgebied hebben gevonden langs onze rivieren. De nachtelijke knaagdieren gedijen uitstekend in de rivierbossen waar ze naar hartelust bomen vinden waar ze hun tanden in kunnen zetten.

Wilgenstaken

In de uiterwaarden bij het Engelse Werk leven naar schatting vijf bevers in twee burchten. De burchten liggen in het stroomgebied van de rivier waar nevengeulen moeten komen in het kader van Ruimte voor de Rivier. Daarom hebben Rijkswaterstaat en het Waterschap Groot Salland een poging gedaan om de bevers te verleiden om naar de luwte van de dijk te verhuizen. Daartoe is een nieuw bos aangeplant naast de spoorbrug. Een bos mag het niet heten, het is meer een dicht op elkaar gepakt woud van wilgenstaken. Voor de bever niet aantrekkelijk, want die houdt van iets meer openheid.

De bevers blijven zitten waar ze zitten, waardoor de plannen voor de nevengeulen in de uiterwaarden noodgedwongen moesten worden aangepast. Daardoor zijn er nu twee bosjes aan weerszijden van de spoorbrug: een door mensen aangeplant wilgenbos, waarin de bever zich niet thuis voelt, en een spontaan gegroeid rivierbos waarin de Zwolse beverfamilie een reusachtige burcht heeft gebouwd. Dankzij honkvaste bevers is een stukje wildernisnatuur langs de rand van Zwolle behouden gebleven.

Wim Eikelboom, IJsselliefhebber en journalist bij NPO Radio1.



De Knotwilg (Een kleine ode)

Als ik aan mijn vader denk

Als ik aan mijn vader denk,
dan zie ik wilgen in het land.
sterk van stam en lichtjes leunend,
zich verjongend jaar na jaar
na elke strenge winter snoei.

Als ik aan mijn vader denk,
zie ik heldergroene polders
met rechte sloten en vaarten –
een beetje van Calvijn,
maar toch vooral van hem.

Als ik aan mijn vader denk,
zie ik de man door polders stappen,
omgord met hengels, krukjes, tassen –
terwijl hij flarden Beethoven fluit.

Verlost van aards getuimel
zie ik hem daar gaan, voor eeuwig vrij
Lucette M. Oostenbroek



In deze woorden ligt alles besloten, wat de knotwilg tot mijn favoriete Hollandse boom maakt. Zijn stoerheid in de winter, zijn oneindige tederheid in de lente, wanneer uit de geknotte stomp lachwekkend flutterige groene blaadje zich ontvouwen, als kleine weeskindertjes wapperend in de voorjaarswind..... Maar deze kleine kwetsbare blaadjes vormen over een jaar of twee weer een nieuwe bos taaie takken, 'tenen' om in wilgentaal te blijven, waardoor de boom weer compleet wordt.

Het gedicht schreef ik in 2006 voor mijn in 1975 overleden en nog steeds gemiste vader. De dagelijkse wandelingen met de hond langs de poldervaart van de Dijklanden maakten de herinneringen zo los, dat ze zich tot woorden vormden.

Alleen al daarom houd ik van de knotwilgen hier: de oude, verzakte jongens langs de Urksteeg, de jonge, lenige dames langs het pad naar het Westerveldse Bos, de enkele markante schoonheden aan de Dijklandenvaart, vooral voorbij het 'Vogeleiland' (zo noem ik het). Er zitten altijd futen te broeden onder de lage takken en meerkoeten kibbelen er vrolijk op los in de beschutting van al dat struweel dat over het water hangt.

Knotwilgen zijn de essentie van 'mijn' Holland: taai, nauwelijks klein te krijgen in koude winters en ondanks strenge snoei, nuttig, met hun steeds weer uitgroeiende takken die voor alles bruikbaar zijn, mooi, met hun zwarte profiel tegen de grijze, blauwe of donkere polderhemel. En dan heb ik het nog niet eens over de pijnstillende werking van zijn bast, waar salicine in zit, de basis voor aspirine. We mógen hem prijzen.

Toen ik een periode in het buitenland woonde realiseerde ik me hoe ik juist knotwilgen miste – de kern van mijn heimwee. Niet vader of moeder, nee, die strakke polders met hun door knotwilgen omgorde sloten. Vooral in het weelderige landschap waar ik woonde, miste ik die strakke schoonheid. Dat beetje Calvijn dat ik ook in het gedicht noem. Toen wist ik ook hoe heerlijk het is om te weten waar je thuis hoort, waar je hart ligt, ook al ben je nog zo ver van die plek verwijderd.

Ik hoop dat de wilgen langs de waterwegen van onze Aalanden er altijd zullen zijn. Zodat ik mij echt thuis voel in Zwolle.

Lucette M. Faber-Oostenbroek, Groenwaarnemer Aalanden-Noord.

WAT BOMEN ONS VERTELLEN....

BOMEN VAN HIER OM VAN TE GENIETEN EN GOED VOOR JE GEZONDHEID

In vorige artikelen heb ik de vruchten uit het Midden Oosten besproken die bij ons hoog op de hitlijst staan: "Wat je van ver haalt is lekker".

Maar "Wat je van ver haalt is lekker" zou betekenen dat je minder kunt genieten van de vruchten die je in Nederland in het landschap, parken en tuinen aantreft terwijl je die zomaar kunt plukken en eten. Niets is minder waar. Van enkele soorten, zoals de hazelaar, beuk en de gewone vlier, worden de vruchten altijd al gezocht en gegeten. Maar er zijn meer mogelijkheden die ik met dit artikel onder de aandacht wil brengen. Bovendien blijkt dat ze vaak als remedie dienen voor het voorkomen of bestrijden van bepaalde kwalen. Bij het verzamelen van vruchten moeten we er wel bij bedenken dat ze eigenlijk niet voor ons bedoeld zijn, maar vooral bestemd zijn als voedselbron voor de dieren die in het landschap, park en tuin leven. Wij mogen er slechts en dan nog met mate van 'meegenieten'.

Bij het voorbereiden en bij het verzamelen van de gegevens trof ik - naast andere literatuur - het in 2014 verschenen boek **BOMEN EN STRUIKEN VAN HIER** van Henny Ketelaar m.m.v. van Lex Roeleveld en Louis Dolmans aan. Een ieder die geïnteresseerd is in het toepassen en beheren van het landschap, park en tuin en daarbij zo veel als mogelijk de oorspronkelijke soorten wil toepassen kan ik dit boek van harte aanbevelen.

Ieder die mij vanuit mijn 'groene leven' kent, weet dat ik een passie heb voor het behoud en toepassen van ons oorspronkelijke bomen- en struikensortiment. Een reclamespot die, toen ik nog heel klein was, me altijd is bijgebleven: **GEBRUIK NEDERLANDSE WAAR DAN HELPEN WE ELKAAR**. Met een geringe aanpassing door het woord **ELKAAR** te vervangen door **NATUUR** geldt deze slogan nog onverkort.

Genoeg hierover, laten we maar eens kijken wat voor 'lekkers' onze bomen en struiken in de aanbieding hebben.

Ik heb hiervoor om te beginnen een 3-tal soorten uitgekozen: Hondсроos - Rosa canina, Gele kornoelje - Conus mas, Zoete kers - Prunus avium.

HONDSROOS - Rosa canina

'Die ken ik' zegt u waarschijnlijk, rozenbottels. Klopt, maar of dat deze is betwijfel ik. Er zijn tal van gekweekte soorten rozen die bottels als vrucht hebben. Deze komt nog wel voor op meerdere plaatsen in heggen en bosranden. Op kwekerijen wordt ze vaak gebruikt als onderstam om andere soorten op te enten. De naam is afgeleid van canis = hond, omdat men toen meende dat het als middel bij hondenbeten de dolheid zou tegengaan. Ze is minder stekelig dan andere wilde rozen soorten, zoals de egelantier-roos. Ze kan toch wel meer dan 2 meter hoog worden en laat zich gemakkelijk snoeien. Ze is enkelbloemig en zacht geurend, geldt ook voor het blad. Worden door veel verschillende insecten bezocht. Daarnaast bieden ze een veilige nestelplaats en uitkijkpost. Rozenbottels bevatten zoals bekend veel vitamine C. Kortom een aanrader in park en wat grotere eigen tuin. Vraag bij aanschaf wel na of het de originele Hondсроos is.

ZOETE WILDE KERS – Prunus avium

De naam avium is afkomstig uit het Grieks omdat de vogels dol zijn op de goed smakende kersrode vruchten. En niet alleen de vogels, al moet gezegd worden dat ze meer pit dan vruchtvlees bevatten. Het kan wel een boom worden van meer dan 10 m. Als die in het voorjaar aan de rand van een bosperceel in bloei staat lijkt het wel een witte wolk. Prachtig. We mogen aannemen dat hij in de tijd van de Romeinen al in ons land voorkwam. Is niet alleen mooi en lekker maar werd vanouds ingezet bij allerhande kwalen, zoals hoesten en verkoudheid. Het sap schijnt positief te werken bij hartklachten. Voor zover de pitten al niet door allerhande dieren worden opgepeuzeld komen ze gemakkelijk als opslag op. Dit gebeurt ook vanuit de wortel. Niet bang zijn dat het er te veel worden. De ervaring met mijn eigen boom is dat iemand die ze bij mij heeft zien bloeien graag een jong exemplaar wil hebben.

GELE KORNOELJE - Cornus mas

Nu heel iets anders. In vrijwel elke tuin zie ik tot mijn verdriet in het voorjaar Forsythia's bloeien. Waarom tot mijn verdriet? Omdat ik dan denk: Jammer dat de bezitter waarschijnlijk niet weet dat er een inheemse mooi vroegbloeiende struik is - in februari al - waar de insecten die net wakker worden als voedselbron broodhart nodig

hebben. De Forsythia heeft dat niet in zijn mars. Waar later prachtige mooie rode bessen aan groeien waarvan niet alleen de vogels maar ook wij kunnen genieten. Dat is de GELE KORNOELJE. Ze wordt in de 12^e eeuw al beschreven als belangrijk omdat het Vitamine C bevat. Toen heette het waarschijnlijk anders. Doordat ze in de Kloostertuinen op bevel werden aangeplant zijn ze op reis gegaan en in ons landschap gearriveerd. Ik ben ervan overtuigd dat als iemand de CORNUS MAS heeft ontdekt ze bij de Top Tien wordt ingedeeld....

Dit zijn nog maar enkele voorbeelden van onze bomen en struiken waarvan we kunnen genieten en proeven. Bovendien zijn ze ook nog goed voor onze gezondheid. In een volgend nummer vertel ik wat meer over ándere soorten die we hier aantreffen en waarom het belangrijk is dat we ze meer onder de aandacht brengen.

Gerard Mostert



Bomenweetjes

BOMEN PER VIERKANTE KILOMETER

Voor het eerst is op wereldschaal de hoeveelheid bomen per vierkante kilometer in beeld gebracht. Daaruit blijkt dat er meer dan drie biljoen bomen op aarde zijn (3000 miljard), wat neerkomt op zo'n 422 bomen per persoon.

Dit aantal is niet alleen gebaseerd op satellietbeelden, maar er zijn ook meer dan 400.000 grondwaarnemingen van over de hele wereld bij het onderzoek betrokken.

De studie, die in Nature is gepubliceerd, is gedaan door onderzoekers uit meer dan 20 landen, waaronder Geerten Hengeveld en Gert-Jan Nabuurs van Alterra Wageningen UR. Geerten Hengeveld: "Om echt te kunnen begrijpen welke rol bomen spelen bij de wereldwijde klimaatverandering, houtvoorziening, biodiversiteit, bio-economie en de manier waarop ze veel mensen helpen in hun levensonderhoud te voorzien is de kennis die we nu hebben opgedaan **onontbeerlijk.**"

Gert-Jan Nabuurs: "De Europese bossen zijn van essentieel belang voor de wereldhoutvoorziening en zij worden in het kader van de bio-economie ook steeds belangrijker. Het verantwoord tegen elkaar afwegen van de verschillende functies van een bos is een enorme uitdaging, die door dit onderzoek wordt ondersteund. De hoogste dichtheden aan bomen werden gevonden in boreale bossen in de sub-arctische regio's van Rusland, Scandinavië en Noord-Amerika. De grootste bosgebieden liggen in de tropen. Daar komt ongeveer 43% van alle bomen voor."

Bron: Alterra

Landgoed De Colckhof

Journalist Girbe Buist heeft als vrijwilliger voor Natuurmonumenten een Keltische bomenroute uitgestippeld op landgoed De Colckhof bij Heino. Onderweg kom je alle bomen van de boomhoroscoop tegen. Zelf een rondje langs de bomen van de boomhoroscoop lopen? Kijk op www.nm.nl/wandelingcolckhof.

***ErUit* plant eerste boom**

Op 25 september vorig jaar plantte *ErUit* samen met Zwolle Groenstad de allereerste boom ter ere van het tweejarig bestaan van *ErUit*. De boom werd opgedragen aan Rhijnvis Feith, een van de schrijvers die centraal staan in het project '3 heren uit Zwolle'. Dit project bestaat uit 3 fietstochten die achtereenvolgens het verhaal vertellen van Rhijnvis Feith, Thomas a Kempis en Eli Heimans.



De boom is geplant aan het fietspad in het natuurgebied langs de Westerveldse Aa, achter Waterschap Groot Salland. Zwolle Groenstad heeft hierbij financiële en actieve steun gegeven.

Boomwandelingen van ErUit

De eerstvolgende boomwandelingen van *ErUit* zijn:

21 februari: Kranenburg, naaldbomen

28 februari: IJsselvliedt Wezep

Bovendien start *ErUit* weer een Bomencursus op 30 maart a.s.

Zie verder de website: www.wijzijneruit.nl.

Bomenweetjes



WAT ZIJN KLIMAATBOMEN?

Klimaatbomen zijn boomsoorten (samen met hun familieleden, de zogenaamde cultuurvariëteiten) die zeer goed bestand zijn tegen het opwarmende klimaat en goed tegen wind, droogte en nattigheid kunnen. Daarnaast vormen ze een mooie kroon die schaduw geeft, fijnstof kan filteren en CO2 kan vastleggen. Ook kunnen de bomen ziekten en plagen weerstaan.

Vijf klimaatbomen: de iep, de eik, de honingboom, de esdoorn en de linde.

De nieuwe iepensoort (*Ulmus resista* 'Rebona') heeft al de genoemde eigenschappen van een klimaatboom in zich. Daarnaast is deze boom bij uitstek geschikt om de zoute zeewind te verdragen.

Bron: NatuurNetNieuws, jan. 2016.

Staatsbosbeheer

Van de 90.000 hectare bosgebied die Staatsbosbeheer onder zijn hoede heeft wordt een klein gedeelte gebruikt om hout te oogsten. Eerlijk hout; voor papier, meubels en voor de haard.

Met de grootste zorg beheert Staatsbosbeheer 90.000 hectare bosgebied. Een derde daarvan wordt zoveel mogelijk met rust gelaten, omdat dit een bijzondere natuurwaarde heeft. Dode bomen blijven er liggen, wat goed is voor dieren, planten en paddestoelen. In het overige deel van de bossen kunnen bezoekers komen.

Sommige bossen gebruikt Staatsbosbeheer om hout te oogsten. Hout van eigen grond is een goed alternatief voor tropisch hardhout of hout uit andere kwetsbare oerbossen. Er zijn allerlei toepassingen voor: van tuinhout tot hardhout en van papier tot plaatmateriaal voor huizenbouw en woninginrichting.

Zorgvuldig bosbeheer

Voor een goed bos moet er af en toe worden gekapt. Daardoor krijgen de overgebleven bomen de kans om gelijkmatig uit te groeien. Op vrijgekomen plaatsen komt nieuw bos voor de toekomst. Bij de houtoogst werkt Staatsbosbeheer volgens de Gedragscode Zorgvuldig Bosbeheer. Op basis daarvan zorgt Staatsbosbeheer ervoor dat de houtkap zo min mogelijk verstoring van planten en dieren in de omgeving oplevert.

Bron: "Naar buiten" van SB



Haiku

Donkere luchten
breken 'muzikaal' open
met zonneharpen.

Facebook

Wist u dat wij ook op Facebook zijn? Zoek ons op 'Zwolle Groenstad' en u ziet mooie foto's en leest heel veel wetenswaardigheden over bomen in Zwolle.

Onze Nieuwsbrief per e-mail?

Als u onze Nieuwsbrief liever per mail ontvangt, dan horen wij dat graag. Het spaart kosten en milieu.

Gegevens Stichting Zwolle Groenstad

E-mail : info@zwollegroenstad.nl

Website : www.zwollegroenstad.nl

Secretariaat: De Doornweg 29, 8035 PC Zwolle

Bank : NL77 INGB 00039 74470

Bestuur:

Wvd. voorzitter : D.W. Maas

Secretaris : mw. A.H. Engelage, tel. 0529 427185

Penningm. : E. van der Meer, tel. 038 4540939

Nieuwsbrief nr. 123 – januari 2016